

Kalibrering af AGL-model og effekter af politikændringer

I Dansk Økonomi, efterår 2014 anvendes en AGL-model til at analysere konsekvenserne af ændringer i dagpengesystemet især med henblik på strukturel ledighed. Dette notat dokumenterer modellens kalibrering og præsenterer effekten af forskellige politikændringer samt følsomhedsanalyser. Notatet skal ses i sammenhæng med det tekniske baggrundsnotat, der beskriver de enkelte relationer i modellen.

I *Dansk Økonomi, efterår 2014* anvendes en kalibreret AGL-model til at vurdere konsekvenserne for strukturel ledighed af forskellige typer af ændringer i dagpengesystemet. Modellens enkelte relationer er beskrevet i et teknisk dokumentationsnotat (jf. Tønners (2014)). I dette notat beskrives først modellens kalibrering, dvs. valg af parameterverdier, i afsnit 1.1. Derefter beskrives i afsnit 1.2 effekten af forskellige politikændringer, når den kalibrerede model anvendes. Endelig præsenteres i afsnit 1.3 forskellige følsomhedsanalyser, med henblik på at vise, hvordan ændrede antagelser påvirker de enkelte politikændringsers effekt på strukturel ledighed.

1.1 Kalibrering af modellen

Modellen er kalibreret til årlige værdier, og der tages udgangspunkt i en strukturel ligevægt i 2020, hvor dagpengereformen fra 2010 er fuldt indfaset.

Dagpengeniveauet relativt til den gennemsnitlige lønindkomst, dvs. parameteren b , tager udgangspunkt i seneste SMEC-fremskrivning af variabelen BTYD, der er på 0,46 i 2020. Denne er opgjort før-skat (men efter arbejdsmarkedsbidrag), og niveauet er derfor opskrevet med en faktor 1,15.¹ Derfor er $b=0,53$. Kontanthjælpsniveauet er sat til 65 pct. af dagpengeniveauet², således at $z=0,345$. Som nævnt i det tekniske

¹ Svarende til regneeksemplet i *Fordeling og Incitamentter, 2013*

² Dette svarer til forholdet mellem SMEC-variablene $ttyks$ og $ttyd$ i *Dansk Økonomi, forår 2014*.

baggrundsnotat er modellen ikke indrettet således, at det er meningsfuldt at medtage modregningen i kontanthjælpssystemet.

Dagpengeperiodens længde bestemmes i modellen af parameteren λ^U . En ledig, der ikke finder beskæftigelse er i gennemsnit i hver enkelt dagpengeanciennitetsgruppe i periodelængden $1/\lambda^U$. Da der i modellen er inkluderet 8 dagpengeanciennitetsgrupper, skal hver af disse svare til et kvartal i udgangspunktet med en to-årig dagpengeperiode. Derfor er $\lambda^U=4$ i udgangspunktet. Tilsvarende er $\lambda^E=\lambda^{EN}=1$, svarende til et generelt genoptjeningskrav på et år.

Andelen af arbejdsstyrken, der er medlem af en A-kasse er sat til 0,8, svarende til 80 pct. Andelen af dagpengeudgifterne, der finansieres via skatter, ψ , er sat til 0,2.³

Modellen er kalibreret til at reproducere følgende egenskaber:

- En ledighedsprocent på 3 pct., omtrent svarende til fremskrivningen af nettoledighedsprocenten til 2020 i *Dansk Økonomi, efterår 2014*
- At en tilbagerulning af dagpengereformen (dvs. en tilbagevenden til en fireårig dagpengeperiode og en genindførelse af særreglen for genoptjeningskravet for ledige, der har opbrugt dagpengeretten) forøger ledigheden med ca. 0,5 pct.point, svarende til resultatet af analyserne i afsnit II.4 i *Dansk Økonomi, efterår 2014*
- At andelen af ledige, der modtager dagpenge, udgør 80 pct. af den samlede ledighed, omtrent svarende til fremskrivningen i *Dansk Økonomi, efterår 2014*. De resterende 20 pct. af ledige udgøres af to grupper
 - Ledige uden A-kassemedlemskab udgør 15 pct. af den samlede ledighed
 - Ledige med A-kassemedlemskab, der har opbrugt dagpengeretten, udgør 5 pct. af den samlede ledighed

For at sikre at ledigheden udgør 3 pct. af arbejdsstyrken i udgangspunktet justeres virksomhedernes omkostning ved at holde et jobopslag, k . Jo højere denne værdi er, jo lavere er arbejdsmarkedets stramhedsgrad i ligevægt, jf. *free entry* betingelsen i ligning (28) i det tekniske baggrundsnotat (virksomhederne vil således slå færre job op jo højere omkostningerne herved er). En lavere værdi af arbejdsmarkedets stramhedsgrad vil reducere overgangen fra ledighed til beskæftigelse for alle grupper af ledige, og jo højere vil ledigheden dermed være.

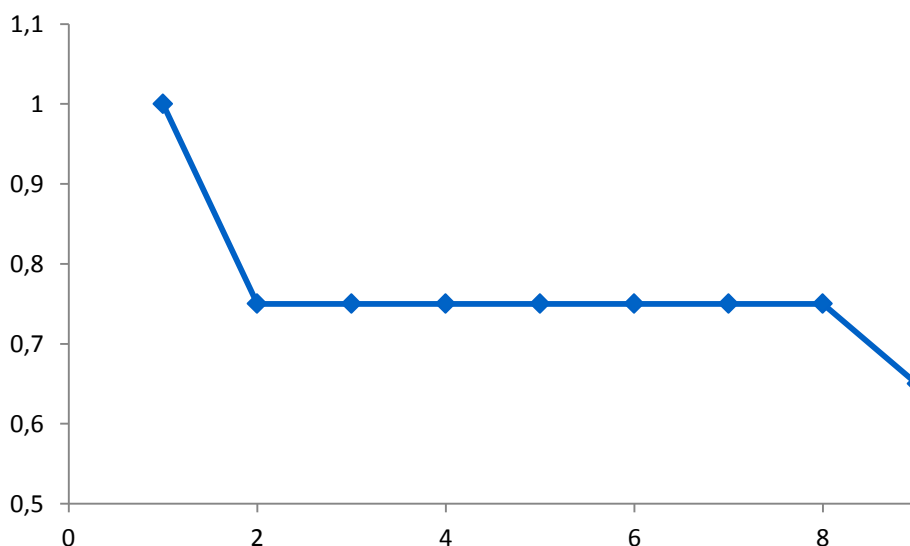
Det primære håndtag til at sikre, at en tilbagerulning af dagpengereformen forøger ledighedsprocenten med ca. 0,5 pct.point, er parameteren δ , der beskriver, hvor højt glæden ved fritid vægtes relativt til forbrug. Tilbagerulningen af reformen er konkret modelleret som en overgang fra en situation, hvor $\lambda^U=4$ og $\lambda^{EN}=1$ til en situation, hvor $\lambda^U=2$ og $\lambda^{EN}=2$, svarende til en fireårig dagpengeperiode og et genoptjeningskrav for

³ Dette svarer til fremskrivningen til 2020 i *Dansk Økonomi, forår 2014*

de ledige, der har opbrugt dagpengeretten på et halvt år. δ er generelt en nøgleparameter i forhold til, i hvor høj grad ændringer i dagpengesystemet slår igennem på ændringer i de lediges valg af søgeintensitet, jf. ligning (21) i det tilhørende modeldokumentsnotat. En høj værdi af δ trækker således i retning af, at ændringer i dagpengesystemets indretning og generøsitet slår relativt kraftigt igennem på ændringer i jobsøgeintensiteten og dermed i ledigheden. I modellens kalibrering er denne parameter sat til 0,8, som er en anelse højere end i Fredriksson og Holmlund (2001), hvor den sættes til 0,7.

Den sidste egenskab, fordelingen af den samlede ledighed på dagpengemodtagere mv., er primært sikret via valget af jobsøgningseffektiviteten for de enkelte dagpengeanciennitetsgrupper, dvs. parametrene $\Omega_1^I, \Omega_2^I, \dots, \Omega_8^I, \Omega^{NI}$ og Ω^N . Disse parametre er således medbestemmende for de enkelte ledighedsanciennitetsgruppers overgangsrater til beskæftigelse og derigennem for bestanden af de enkelte grupper. De anvendte værdier for $\Omega_1^I, \Omega_2^I, \dots, \Omega_8^I$ og Ω^{NI} er vist i figur 1, idet ledighedsanciennitetsgrupperne 9 og 10 i figuren repræsenterer gruppen af ledige, der har opbrugt dagpengeretten. Som nævnt i det tilhørende modeldokumentsnotat er der flere forskellige måder at fortolke den høje jobsøgningseffektivitet i begyndelsen af et dagpengeforløb på. Det er ikke valgt, at lægge en præcis profil ind for overgangsraterne til beskæftigelse, men derimod kun at sikre, at overgangsraten er høj for nyledige, hvilket øger modellens empiriske konsistens. For gruppen af ledige uden A-kassemedlemskab er der sat $\Omega^N = 1$.

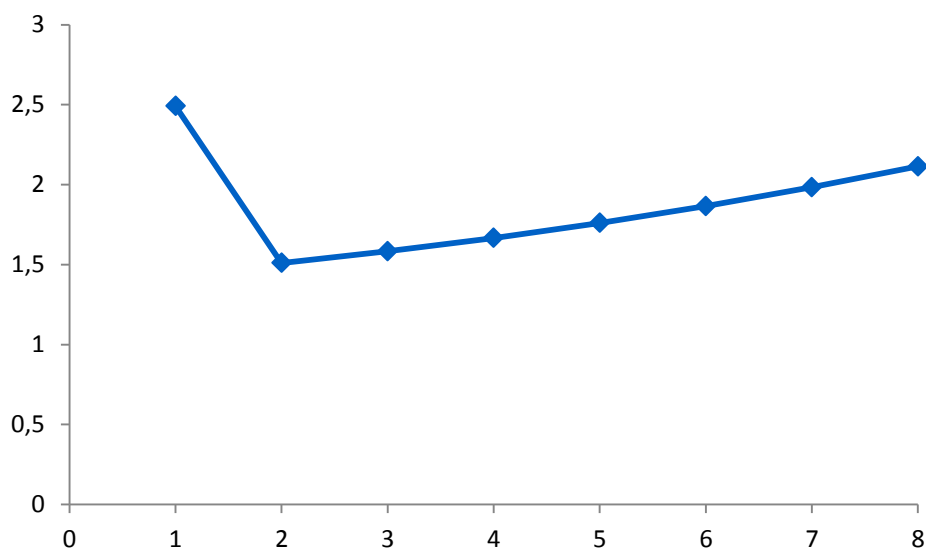
Figur 1 Jobsøgningseffektivitet som funktion af ledighedsanciennitet for forsikrede ledige

NB: I udgangspunktet med en toårig dagpengeperiode svarer hvert af punkterne på x-aksen til et kvartals varighed. 9. kvartal repræsenterer gruppen af ledige, der har opbrugt dagpengeretten

Den resulterende profil for overgangsraterne til beskæftigelse og fordelingen af ledige på de enkelte dagpengeanciennitetsgrupper er illustreret i figur 2 og 3. Overgangsraterne til beskæftigelse begynder i modellen at stige tidligt i ledighedsforløbet. Empirisk begynder overgangsraterne først at stige relativt sent i et dagpengeforløb, men det er ikke valgt at justere modellen ind efter dette. Bemærk også, at fordelingen af ledige på de enkelte anciennitetsgrupper er endogen i modellen, og derfor vil ændre sig, når der eksempelvis ændres på dagpengesystemet.

Figur 2 Overgangsrater til beskæftigelse for dagpengemodtagere

NB: I udgangspunktet med en toårig dagpengeperiode svarer hvert af punkterne på x-aksen til et kvartals varighed. Når overgangsraten for den første gruppe eks. er 2,5 kan det fortolkes som, at en nyledig i gennemsnit vil befinde sig knap 2 måneder $(=1/(4 + 2,5) \cdot 12)$ i første ledighedsanciennitetsgruppe.

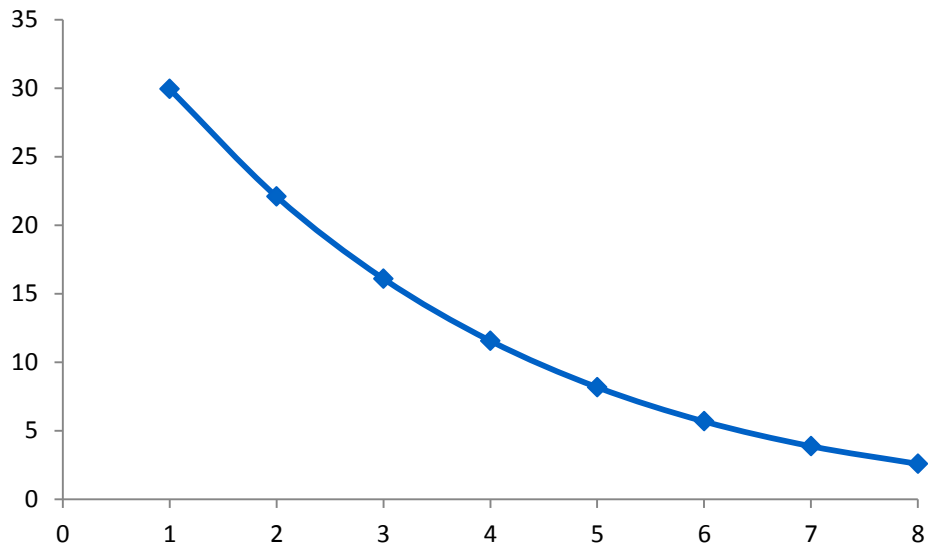
Med hensyn til matchingfunktionen (ligning (5) i modeldokumentationsnotatet) antages det, som det er for vane i litteraturen, at denne er af Cobb-Douglas typen, dvs.:

$$H = \kappa \cdot S^\varepsilon \cdot v^{1-\varepsilon}$$

Parameteren ε er sat til 0,65, i overensstemmelse med estimationsresultaterne i *Dansk Økonomi, efterår 2012*, hvor en matchingfunktion blev estimeret for dansk økonomi for perioderne 2004-08 og 2009-11. Niveauvariablen κ er tilpasset således, at antallet af jobmatch per ledig stilling svarer til 0,7, som i Pedersen (2012).⁴

⁴ Simulationer har vist, at værdien af κ ikke er afgørende for effekten af ændringer i dagpengesystemet, når modellens simuleres for et givet ledighedsniveau i udgangspunktet.

Figur 3 Fordeling af dagpengeledige på de enkelte anciennitetsgrupper

NB: I udgangspunktet med en toårig dagpengeperiode svarer hvert af punkterne på x-aksen til et kvartals varighed. y-aksen angiver pct. af den samlede ledighed blandt dagpengemodtagere.

Derudover er der valgt følgende parameterverdier:

- Jobdestruktionsraten, ϕ , er sat til 0,063, hvilket er i overensstemmelse med resultaterne i eksempelvis kapitel 2 i *Dansk Økonomi, efterår 2012*.
- Husholdningernes tidspræferencerate og renten er sat til 3,5 pct. svarende til $r=0,035$
- Andelen af de beskæftigedes tid, der anvendes på at arbejde, dvs. \bar{h} er sat til 0,5
- Risiko-aversions parameteren ρ er sat til 1, som i Fredriksson og Holmlund (2001), svarende til at elementarnyttefunktionen er logaritmisk i forbruget. Nogle empiriske studier finder en risiko-aversions parameter over 1.
- Som det er kutyme i litteraturen sættes $\beta=0,5$, dvs. at for gruppen af A-kassemedlemmer antages det, at arbejdstager og arbejdsgiver har lige stor forhandlingsstyrke. For ikke-medlemmerne sættes arbejdernes forhandlingsstyrke en anelse højere for at sikre, at deres løn ikke afviger fra det generelle lønniveau i økonomien
- Produktiviteten, \bar{y} , er sat til 1,03, således at den samlede produktion i udgangspunktet normeres til 1. Ændringer i produktivitetsniveauet slår igennem i lønninger og ikke i ledigheden, og valget af \bar{y} udgør dermed blot en normering af produktionen og det gennemsnitlige lønniveau

Endelig er parameteren λ^* afgørende for, hvor stor en andel af de nyledige, der lever op til det skærpede beskæftigelseskrav i den modeludvidelse, der præsenteres i afsnit 3 i det tekniske baggrundsnotat. Ved at vælge λ^* på 0,009705, sikres det, at andelen af nyledige, der opfylder det skærpede beskæftigelseskrav udgør 20 pct., svarende til den andel, der findes empirisk i afsnit II.5 i *Dansk Økonomi, efterår 2014*.

1.2 Effekten af politikændringer

I det følgende anvendes den kalibrerede model til at analysere følgende politikændringer:

- A) En generel stigning i dagpengeniveauet på 10 pct. for et fastholdt kontanthjælpsniveau
- B) En generel stigning i såvel dagpengeniveauet som kontanthjælpsniveauet på 10 pct.
- C) En stigning i dagpengeniveauet for ledige i første ledighedsanciennitetsgruppe på 25 pct. finansieret via et lavere dagpengeniveau for de øvrige dagpengemodtagere
- D) En stigning i dagpengeniveauet for ledige i første ledighedsanciennitetsgruppe på 25 pct. finansieret via højere skatter og højere A-kassebidrag
- E) Et lempeligere genoptjeningskrav, herunder:
 - 1. Et lempeligere genoptjeningskrav for de ledige, der har opbrugt dagpengeretten (dvs. en genindførelse af den særregel, der gjaldt inden dagpengereformens ikrafttrædelse)
 - 2. Et lempeligere genoptjeningskrav for alle

Eksperiment C), D) og E) er nævnt i kapitel II i *Dansk Økonomi, efterår 2014*.

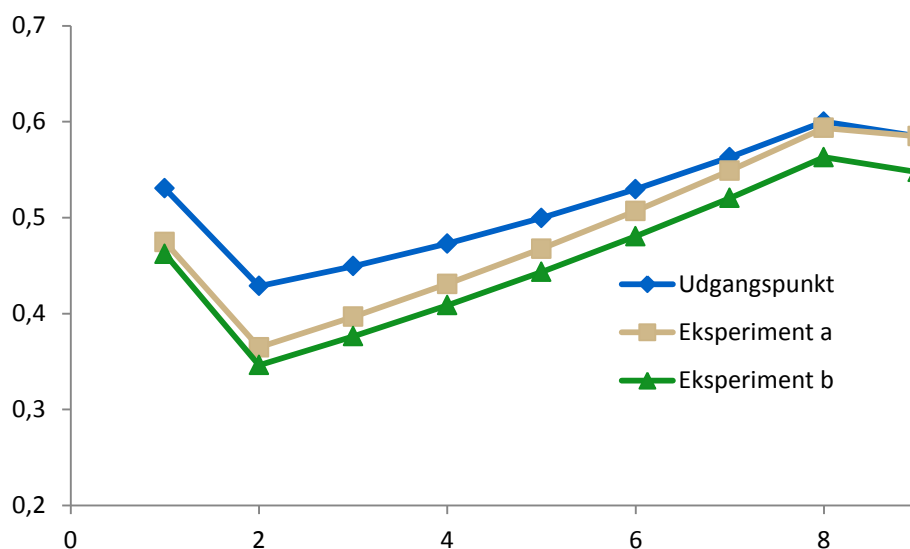
Eksperiment A) består i en stigning på 10 pct. i dagpengeniveauet for alle dagpengemodtagere, finansieret via en højere skattesats og et højere A-kassekontingent. I dette eksperiment holdes kontanthjælpsniveauet uændret.

Samlet stiger ledigheden med 0,34 pct.point, svarende til ca. 11 pct., jf. tabel 1. Dermed er elasticiteten i ledigheden med hensyn til dagpengeniveauet lige omkring 1 (elasticiteten angiver den relative ændring i ledigheden delt med den relative ændring i dagpengeniveauet). Den højere ledighed er primært et resultat af en reduktion i jobsøgningsintensiteten blandt de ledige dagpengemodtagere, som følge af at gevinsten ved at overgå til beskæftigelse mindskes. Den lavere jobsøgningsintensitet sætter sig i lavere overgangsrate til beskæftigelse for de ledige, og dermed en højere ledighed. Jobsøgningsintensiteten reduceres primært blandt dagpengemodtagere med lav ledighedsanciennitet, jf. figur 4. Dette skyldes, at disse kan forvente, at få størst glæde af det øgede dagpengeniveau.

Såfremt de lediges valg af jobsøgningsintensitet holdes uændret i modellen medfører det højere dagpengeniveau kun en stigning i ledigheden på 0,07 pct.point, hvilket illustrerer, at lavere jobsøgningsintensitet er den primære årsag til den højere ledighed. Når ledigheden alligevel forøges for en uændret jobsøgningsintensitet skyldes det, at det mere generøse dagpengesystem skaber en tendens til et øget lønpres blandt beskæftigede med fuld dagpengeret, som udgør størstedelen af de beskæftigede.

Tendensen til højere lønninger reducerer virksomhedernes forventede gevinst ved at slå et job op og medfører dermed et fald i antallet af opslåede job. Sammen med det højere antal ledige⁵ fører dette til et fald i arbejdsmarkedets stramhedsgrad (antallet af ledige stillinger relativt til det effektive søgeinput fra ledige) og trækker dermed yderligere i retning af lavere overgangsrater til beskæftigelse, jf. ligning (6) i det tekniske baggrundsnotat. De dårligere beskæftigelsesudsigter trækker endvidere i retning af at moderere de højere lønkrav blandt beskæftigede med fuld dagpengeret, og beskæftigede, der overgår til en ledighedsgruppe med relativt høj dagpengeanciennitet i tilfælde af afskedigelse, opnår samlet lavere lønninger.

Figur 4 Søgeintensitet for forsikrede ledige

NB: I udgangspunktet med en toårig dagpengeperiode svarer hvert af punkterne på x-aksen til et kvartals varighed. 9. kvartal repræsenterer gruppen af ledige, der har opbrugt dagpengeretten

I eksperiment B) forøges dagpengeniveauet igen med 10 pct., men denne gang forøges kontanthjælpsniveauet ligeledes med 10 pct. I dette tilfælde medfører eksperimentet en stigning i ledigheden på 0,54 pct.point. I forhold til eksperiment A) reduceres søgeintensiteten nu især for de ledige dagpengemodtagere, der har høj dagpengeanciennitet, idet disse har størst risiko for at nå at opbruge dagpengeretten, og dermed i forventede termer er de ledige dagpengemodtagere, der får størst glæde af det højere kontanthjælpsniveau. Ligeledes reduceres jobsøgningsintensiteten for de ledige, der har opbrugt dagpengeretten og ledige uden A-kassemedlemskab, hvilket ligeledes bidrager til den højere ledighed. Ligesom i eksperiment A) trækker et forøget lønpres i retning af mindre jobskabelse og dermed en højere ledighed. Sammenlignet med eksperiment A) forøges lønningerne for alle beskæftigede A-kassemedlemmer. Effekten

⁵ Den lavere søgeintensitet blandt ledige trækker i retning af et lavere effektivt søgeinput, men denne effekt domineres dog af, at der bliver flere ledige til at søge

er størst for de beskæftigede, der ved overgang til ledighed overgår til en ledighedsgruppe med høj dagpengeanciennitet og for de beskæftigede A-kassemedlemmer, der ikke har ret til dagpenge i tilfælde af fyring. Når effekten af at forøge kontanthjælpsniveauet (dvs. overgangen fra eksperiment A) til B)) er relativt stor i forhold til effekten af at forøge dagpengeniveauet skal det blandt andet ses i lyset af, at gruppen uden A-kassemedlemskab reagerer på et højere kontanthjælpsniveau, men ikke umiddelbart reagerer på et højere dagpengeniveau.

Eksperiment C) består i en omlægning af dagpengesystemet, således at ydelsesniveauet forøges for ledige i første ledighedsanciennitetsgruppe, mens det til gengæld reduceres for de øvrige dagpengemodtagere. Konkret betragtes et eksperiment, hvor ydelsesniveauet hæves med 25 pct. for ledige i første ledighedsanciennitetsgruppe, mens ydelsesniveauet reduceres 10 pct. for de øvrige dagpengemodtagere⁶. Denne omlægning medfører en reduktion i ledigheden på 0,19 pct.point, primært som konsekvens af højere søgeintensitet. Den øgede søgeintensitet er mest markant for de dagpengemodtagere, der modtager en lavere ydelse og i særdeleshed for dem med relativt lav ledighedsanciennitet. For gruppen med lavest ledighedsanciennitet, der opnår et højere dagpengeniveau, er der en beskeden stigning i søgeintensiteten. Den negative incitamentseffekt som følge af det højere øjeblikkelige dagpengeniveau modvirkes således af at risikoen for at forblive ledig, og dermed opnå en lavere dagpengeydelse i fremtiden, trækker i retning af mere intensiveret jobsøgning. Da disse ledige kun forøger søgeintensiteten relativt lidt i forhold til de øvrige dagpengemodtagere, sker der en stigning i den andel af den samlede dagpengeledighed, der udgøres af ledige på første kvartal.

For den betragtede omlægning, der er mekanisk finansieret, er der ikke nogen tendens til øget lønpres blandt de beskæftigede, der har fuld dagpengeret. Dette skal ses i lyset af, at beskæftigede med fuld dagpengeret godt nok kan se frem til en højere ydelse umiddelbart efter en eventuel afskedigelse, men at de samtidig tager højde for den lavere ydelse i tilfælde af længerevarende ledighed. Idet omlægningen er finansieret mekanisk og den samlede ledighed falder, vil de gennemsnitlige dagpengeudgifter ligeledes falde, hvorved dagpengesystemet reelt er blevet mindre generøst. Anvendes de lavere dagpengeudgifter derimod til at forøge dagpengeniveauet vil der være en tendens til højere lønninger, der trækker i retning af lavere jobskabelse og højere ledighed. Ligeledes vil søgeintensitet blive reduceret relativt til den mekanisk finansierede omlægning. Samlet peger modelberegningerne dog fortsat i retning af en reduktion i ledigheden.

⁶ Den præcise finansieringsprofil er valgt således at omlægningen er finansieret med den ledighedsanciennitetsfordeling der forefindes for 2012 tilpasset til en to-årig dagpengeperiode, jf. afsnit II.5 i *Dansk Økonomi, efterår 2014*. AGL-modellens ledighedsfordeling på tværs af ledighedsanciennitetsgrupper svarer imidlertid ikke fuldstændigt til denne ledighedsanciennitetsfordeling, blandt andet fordi AGL-modellen er kalibreret til en to-årig dagpengeperiode. Forskellen er dog så lille, at den betragtede omlægning også svarer omtrent til en mekanisk finansieret omlægning indenfor rammerne af AGL-modellen.

I eksperiment D) betragtes igen en stigning i dagpengeniveauet for ledige i første ledighedsanciennitetsgruppe på 25 pct., men denne gang finansieres det via højere skatter og et højere A-kassebidrag. Der er således ikke nogen dagpengemodtagere, der opnår et lavere ydelsesniveau. Dermed reduceres søgeintensiteten entydigt for ledige dagpengemodtagere i første ledighedsanciennitetsgruppe. Den højere dagpengeydelse i starten af et ledighedsforløb skaber desuden en tendens til øget lønpres for beskæftigede med fuld dagpengeret. Ledigheden stiger som resultat af de to nævnte effekter med 0,07 pct.point. De øvrige dagpengemodtagere forøger omvendt deres søgeintensitet en anelse. Dette skyldes, at disse tager højde for, at gevinsten ved at komme i beskæftigelse forøges, da de i tilfælde af at de når at genoptjene den fulde dagpengeret opnår et højere dagpengeniveau i tilfælde af afskedigelse. Effekten på disse lediges søgeintensitet er dog meget beskeden.

I eksperiment E) betragtes et lempeligere genoptjeningskrav, således at dette forkortes fra et år til et halvt år for enten de ledige, der har opbrugt dagpengeretten (E.1), eller for alle ledige (E.2). Konkret analyseres E.1 som en overgang fra $\lambda^{EN}=1$ til $\lambda^{EN}=2$ for en fastholdt værdi af λ^E , mens E.2 analyseres som overgangen fra $\lambda^{EN}=\lambda^E=1$ til $\lambda^{EN}=\lambda^E=2$.

Et lempeligere genoptjeningskrav forøger den strukturelle ledighed, dels som følge af mindre intensiv jobsøgning blandt dagpengemodtagere og dels som følge af at en negativ indvirkning på virksomhedernes jobskabelse. Den lavere søgeintensitet blandt dagpengemodtagere skyldes, at et lempeligere genoptjeningskrav gør dagpengesystemet mere generøst, idet den fulde dagpengeret hurtigere genoptjenes, når en ledig kommer i beskæftigelse. Gruppen af ledige, der har opbrugt dagpengeretten forøger derimod sin søgeintensitet en anelse, idet det nu bliver mere attraktivt for denne gruppe at komme i beskæftigelse og dermed potentielt få adgang til det nu mere generøse dagpengesystem. Den øgede søgeintensitet for denne gruppe er dog kun beskeden, og gruppens størrelse er ligeledes beskeden i forhold til den samlede ledighed. Den samlede effekt vil derfor bestå i lavere jobsøgning blandt de ledige.

Dertil kommer, at et lempeligere genoptjeningskrav skaber højere lønpres blandt beskæftigede med fuld dagpengeret, igen som udtryk for at dagpengesystemet er blevet mere generøst. Beskæftigede uden fuld dagpengeret vil desuden hurtigere genoptjene den fulde dagpengeret, og *andelen* af beskæftigede med fuld dagpengeret stiger derfor. Dette trækker ligeledes i retning af at forøge det gennemsnitlige lønniveau, da beskæftigede med fuld dagpengeret opnår højere lønninger end de øvrige beskæftigede. Det højere gennemsnitlige lønniveau bidrager til at reducere jobskabelsen, og dermed forøges ledigheden. I modsat retning trækker, at de beskæftigede, der ikke har ret til en fuld dagpengeperiode i tilfælde af fyring (herunder de beskæftigede A-kassemedlemmer, der ikke har ret til dagpenge i tilfælde af fyring) accepterer lavere lønninger, som følge af at de nu hurtigere kan se frem til at genoptjene dagpengeretten og dermed nå op på et højere lønniveau.

Samlet medfører en reduktion i genoptjeningskravet til et halvt år en ledighedsforøgelse på 0,06 pct.point såfremt det kun sker for de ledige, der har opbrugt dagpengereetten, mens det forøges med 0,10 pct.point såfremt det lempes for alle ledige.

1.3 Følsomhedsanalyser

Der er naturligvis betydelig usikkerhed forbundet med at knytte værdier til de enkelte parametre i modellen. For at illustrere, hvordan ændrede forudsætninger omkring værdien af parametrene kan påvirke resultaterne af de ovenfor nævnte politikændringer betragtes følgende afvigelse fra den ovenfor beskrevne kalibrering:

- 1) En situation, hvor tilbagerulningen af dagpengereformen forøger den strukturelle ledighed med 0,33 pct.point, i stedet for 0,5 pct.point. Dette svarer til resultatet af analysen i afsnit II.4 i *Dansk Økonomi, efterår 2014* når gruppen af ledige i 2009 anvendes som sammenligningsgrundlag. Modellens kalibrering justeres desuden således, at ledigheden i udgangspunktet udgør 3,2 pct. af arbejdsstyrken
- 2) En situation, hvor tilbagerulningen af dagpengereformen forøger den strukturelle ledighed med 0,68 pct.point, i stedet for 0,5 pct.point. Dette svarer til resultatet af analysen i afsnit II.4 i *Dansk Økonomi, efterår 2014* når gruppen af ledige i 2008 anvendes som sammenligningsgrundlag. Modellens kalibrering justeres desuden således, at ledigheden i udgangspunktet udgør 2,8 pct. af arbejdsstyrken
- 3) En højere risikoaversionsparameter ($\rho=2$ i stedet for $\rho=1$)
- 4) Et udgangspunkt, hvor ledigheden udgør 4 pct. af arbejdsstyrken i stedet for 3 pct.
- 5) En højere forhandlingsstyrke blandt arbejdere ($\beta=0,7$ i stedet for $\beta=0,5$)
- 6) En lavere forhandlingsstyrke blandt arbejdere ($\beta=0,3$ i stedet for $\beta=0,5$)
- 7) Et lavere kontanthjælpsniveau, således at det i udgangspunktet er 25 pct. lavere end i standardkalibreringen

Punkt 1) og 2) er oplagte at betragte, fordi der naturligvis knytter sig usikkerhed til den empiriske analyse, som modellen er kalibreret efter. 3), 5) og 6) er interessante fordi disse parameterværdier ikke bygger på empirisk evidens, men derimod er valgt udelukkende på baggrund af, hvad der er standard i litteraturen. Punkt 4) kan eks. vise konsekvenserne, hvis modellen i stedet for at tilpasses niveauet for nettoledigheden tilpasses niveauet for bruttoledigheden. Endelig er punkt 7) interessant, fordi det kan illustrere nogle af konsekvenserne af at medtage modregningen i kontanthjælpssystemet idet nogle af de ledige, der ikke er berettigede til dagpenge i praksis heller ikke vil være berettiget til kontanthjælp som følge af formue eller familieindkomst⁷.

⁷ Det bør dog her bemærkes, at med det lavere kontanthjælpsniveau kan nedgangen i forbruget ved en overgang fra dagpengesystemet til kontanthjælpssystemet blive overvurderet, da ledige, der ikke er berettiget til kontanthjælp netop ikke er berettigede fordi de i praksis i nogen grad vil have mulighed for at reducere forbrugsnedgangen via et lavere opsparingsniveau. Dette tager modellen ikke højde for, da opsparing ikke er medtaget i modellen. Dette har betydning for modellens kalibrering idet forskellen mellem dagpenge- og kontanthjælpsniveauet er afgørende for effekten af en længere dagpengeperiode.

For 3) – 7) er modellens kalibrering fortsat tilpasset således, at en tilbagerulning af dagpengereformen forøger ledigheden med 0,5 pct.point. For 3), 5), 6) og 7) er kalibreringen fortsat tilpasset således, at ledigheden i udgangspunktet udgør 3 pct. af arbejdsstyrken.

Resultaterne af at ændre på modellens kalibrering er illustreret i tabel 1. For hver type kalibrering er vist effekten på den samlede ledighedsprocent ved de forskellige politikeksperimenter.

Som nævnt er parameteren δ generelt afgørende for, hvor kraftigt ændringer i dagpengesystemet indvirker på de lediges søgeadfærd og dermed på ledighedsniveauet. I de to første afvigelse justeres δ henholdsvis ned og op for at kunne reproducere enten mindre eller større effekter af dagpengereformen. I det første tilfælde, hvor δ er lavere end i standardkalibreringen, vil ændringer i dagpengesystemet generelt have mindre indvirkning på ledighedsniveauet og vice versa. For disse to tilfælde betyder politikændringen i form af en generel stigning i dagpengeniveauet på 10 pct. eks. en effekt på ledigheden på henholdsvis 0,21 pct.point og 0,46 pct.point, svarende til en elasticitet på henholdsvis 0,7 og 1,6. De øvrige afvigelse fra standardkalibreringen ligger indenfor dette interval, bortset fra tilfældet, hvor ledigheden i udgangspunktet kalibreres til 4 pct. I dette tilfælde er elasticiteten på 0,6.

En højere risikoaversionsparameter trækker *alt andet lige* i retning af at ledige reagerer mindre på ændringer og dagpengesystemet, herunder dagpengelængden. For at fastholde en ledighedseffekt af tilbagerulningen af dagpengereformen på 0,5 pct.point er δ derfor samtidig forøget. Den samlede effekt er, at effekterne af de betragtede politikændringer kun er marginalt forskellige fra standardkalibreringen, bortset fra eksperiment B), hvor effekten er en anelse større. Modellen er således relativt robust overfor en ændret antagelse om graden af risikoaversion, når effekten af tilbagerulningen af dagpengereformen vel at mærke fastholdes.

Med et højere initialt ledighedsniveau er der *alt andet lige* en tendens til en større effekt af dagpengereformen, og δ er derfor samtidig reduceret. Den samlede effekt er, at politikændringerne har mindre effekt på ledighedsniveauet, bortset fra ændringer i genoptjeningskravet, som har en anelse større effekter.

En højere forhandlingsstyrke for arbejderne gør generelt effekten af de betragtede politikændringer større, med undtagelse af ændringer i genoptjeningskravet, som bliver mindre. Det modsatte gør sig gældende for en lavere forhandlingsstyrke. At effekterne bliver større med en højere forhandlingsstyrke for arbejderne skal blandt andet ses i lyset af, at ændringer i dagpengesystemets generøsitet slår stærkere igennem på lønkravene og dermed på jobskabelsen.

Et lavere kontanthjælpsniveau i udgangspunktet forøger forskellen mellem dagpenge- og kontanthjælpsniveauet og trækker dermed *alt andet lige* i retning af en større effekt af at ændre på dagpengelængden. Derfor er δ samtidig justeret ned. Dette bidrager til, at ændringer i dagpengesystemets generøsitet generelt har mindre effekter på ledighedsniveauet. Samtidig vil eksempelvis en generel forøgelse af dagpengeniveauet have en mindre effekt, fordi det bliver mere risikabelt for den enkelte ledige at reducere sin søgeintensitet idet understøttelsesniveauet i tilfælde af at den ledige når at opbruge sin dagpenget er lavere⁸. Effekterne af ændringer i genoptjeningskravet er til gengæld omtrent uændrede i forhold til standardkalibreringen.

Litteratur

Fredriksson, P. og B. Holmlund (2001): Optimal Unemployment Insurance in Search Equilibrium. *Journal of Labor Economics*, 19 (2), s. 370-399.

Pedersen, J. (2012): Finanspolitik i makroøkonomiske modeller.

Tønners, D. (2014): *AGL-model til vurdering af effekten af ændringer i dagpengesystemet. Teknisk baggrundsnotat.*

⁸ Effekten af en generel forøgelse af dagpengeniveauet afhænger i modellen desuden også af andre institutionelle forhold såsom dagpengeperiodens længde, genoptjeningskravet, det initiale dagpengeniveau og andelen af arbejdsstyrken, der er medlem af en A-kasse. En længere dagpengeperiode, et mere lempeligt genoptjeningskrav, et højere initialt dagpengeniveau og en større andel, der er medlem af en A-kasse trækker således alle i retning af, at gøre ledighedseffekten af at forøge dagpengeniveauet stor.

De Økonomiske Råd

Tabel 1 Effekten på ledighedsprocenten i pct.point ved forskellige politikændringer og for forskellige modelkalibreringer

	A)	B)	C)	D)	E.1)	E.2)
0) Standardkalibrering	0,34	0,54	-0,19	0,07	0,06	0,10
1) Effekt af DP-reform på 0,33 pct.point	0,24	0,39	-0,15	0,05	0,05	0,08
2) Effekt af DP-reform på 0,68 pct.point	0,46	0,70	-0,23	0,08	0,07	0,11
3) Højere risikoaversion	0,37	0,60	-0,21	0,08	0,06	0,11
4) Initial ledighed = 4%	0,25	0,49	-0,17	0,05	0,08	0,11
5) Højere forhandlingsstyrke for arbejdere	0,46	0,67	-0,23	0,09	0,03	0,06
6) Lavere forhandlingsstyrke for arbejdere	0,26	0,46	-0,16	0,05	0,10	0,15
7) 25 pct. lavere kontanthjælpsniveau i udgangspunktet	0,21	0,31	-0,13	0,05	0,06	0,11

NB: A) – E.2) henviser til de politikændringer, der er oplistet på side 6.